

KALAJOEN VESIENHOITORYHMÄN KOKOUS

Paikka: Haapajärven kaupungintalo/etäyhteys Teams

Aika: 6.5.2021 klo. 9:00

Paikalla puheenjohtaja Tapio Koistinaho, sihteeri Nita Tuomi, Kari Kestikievari, Eero Hakala, Ossi Laakso, Heikki Estola ja Risto Jokela. Etänä Reijo Peltokorpi, Jukka Tuohino, Tuomas Häggman, Juha Peltomaa ja Ville Soininen

1. Kokouksen avaaminen

Puheenjohtaja Tapio Koistinaho avannut ajassa 9:09. Käytiin läpi läsnäolijat.

2. Oulujoen-lijoen vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelma vuosille 2022-2027

Jukka Tuohino ELY-keskukselta esitteli vesienhoitosuunnitelman aikataulua. Tällä hetkellä menossa kuuleminen suunnitelmasta. 14.5. mennessä annettava palaute suunnitelmasta kirjallisesti. ELY-keskukset käyvät oman alueensa palautteet läpi ja laativat yhteenvedot valtioneuvostolle. Kesälomien jälkeen valmistuu kooste palautteista verkkosivulle, ja ohjausryhmä käsittelee lokakuussa palautteet. Suunnitelma hyväksytään vuoden 2021 lopulla. Palauteaika on kokonaisuudessaan puoli vuotta, mutta palaute tulee käytännössä kahden viimeisen viikon aikana. Vesienhoitosuunnitelman tavoitteet ohjaavat myös rahoitusta, minkä takia on tärkeää olla oikeanlaiset ja toimivat tavoitteet. AVI lukee tarkkaan suunnitelmaa, ja hyväksyy hankkeita sen pohjalta.

Puheenjohtaja Tapio Koistinaho sanoi metsätalousosuuden aiheuttavan eniten huolta, muut osa-alueet tuntuvat olevan kohtalaisen hyvin toteutumassa nykyisen ohjelman mukaisesti.

Irmeli Ruokaselta saatiin sähköinen viesti, ja hän jakoi huolen metsätalouden vesienhoidosta. Esitetyt toimenpiteet ovat niin mittavat, että lisärahoitusta vaaditaan.

Risto Jokela kertoi maatalouden ja turvetalouden vesienhoidollisista ongelmista. Fosfori- ja typpirajat poistumassa, joten nykyinen mittauskeino tulee varmasti muuttumaan.

Käytiin läpi suunniteltuja toimenpiteitä 2022-2027 vuosille sihteerin johdolla.

Risto Jokela kommentoi maatalouden toimenpiteitä. Hän kertoi CAP vaatimuksista ja toimenpiteiden uusista sijoittamisista, sekä toivoi korvauksia laajemmin vesienhoitoa hyödyttäviin toimenpiteisiin.

Reijo Peltokorven mukaan olisi tärkeää tukea lannan prosessointia ja uusien menetelmien kehittämistä myös yhteiskuntatasolla, ettei esimerkiksi uusien biopolttolaitosten kehitys jää pelkästään maanviljelijöiden vastuulle. Tukieuroja mukaan tähänkin.

Risto Jokela lisäsi tähän, että koska tilat suurenevat, lannan määrä kasvaa, eikä sitä ole taloudellisesti kannattavaa viedä kauas. Tarvittaisiin yhteistyökuvioita eläintilojen ja kasvitilojen kanssa, joissa lanta vietäisi alueille ja tiloille, missä lannoitusta vaaditaan, eikä sitä kipattaisi vain lähimmälle pellolle.

Jukka Tuohino lisäsi kuulleen Saaristomerellä tehdystä kokeilusta, jossa tutkittu kustannuksia siihen, jos lantaa viedään tarvittavalle alueelle. Sen on havaittu olevan kustannustehokasta, vaikka matkaa tulisikin.

Tapio Koistinaho kysyi potentiaalisista biokaasulaitoksista ja jätetulkinnasta, maanviljelijät kokevat hankalaksi, kun ei ole tietoa mikä on jätettä ja mikä ei. Päädyttiin kantaan, että kaikki mikä ei ole poltettavaksi kasvatettu, on jätteen polttoa.

Reijo Peltokorpi kertoi alueella olevan useita tiloja, jotka mieltivät ja harkitsevat biokaasutuotantoa. Ei kuitenkaan vielä vaikuta olevan kustannustehokasta, mahdollisesti osin tukien puuttumisen takia.

AVI nähdään byrokraattisempana ja hankalana yhteistyökumppanina toiminnanharjoittajien taholta, kertoi Heikki Estola, ja siksi haluttaisiin ennemmin tehdä yhteistyötä kunnan kanssa, ja vältellään AVlin menoa.

Ossi Laakso kommentoi hulevesien ongelmaa. Hulevedet ohjataan puhdistamoon, jossa puhdistettavan veden lämpötila laskee sen takia, ja tämä heikentää prosessia. Hulevesissä kulkee paljon haitta-aineita, mm. ravinteita ja kiinto-ainesta, joka ohjautuu jokiin.

Tapio Koistinaho kertoi, että hulevedet olisi hyvä ohjata viivytysalueen läpi, mikä suodattaisi haitta-aineita pois ennen jokeen pääsyä.

Toiveena Ossi Laaksoilta avustukset talokaivoihin, tai muuhun vastaavaan systeemiin, etteivät asukkaat ohjaisi sadevettä viemäreihin. Hulevesiin saisi olla huomattavasti enemmän painotusta myös vesienhoitosuunnitelmassa, ja tarkempia ohjeita.

Tapio Koistinahon mukaan konkreettisia toimenpiteitä kaivattaisiin vedenpidätyskyvyn parantamiseen (metsä- ja maatalous) latva-alueilla. Maanviljelijöiden ja ojitusyhteisöjen kanssa yhteistyö yleensä toimii, mutta metsäomistajia on vaikea saada mukaan, kontaktointi hankalaa eivätkä he innostu muutostöistä. Toivotaan parempaa tukijärjestelmää esimerkiksi kaksitasouomien tekoon, kuten jo kosteikoilla on.

Jukka Tuohino vastaa, että metsätalouden vesienpidätys on niin alue- ja kohdekohtaista, ettei yksityiskohtaisia suunnitelmia ja ohjeita ole haluttu tehdä.

Risto Jokela kertoo tehneensä kosteikkojen valmistuksia pidemmällä aikavälillä: kaivu ja kasvuston istutus ensimmäisenä vuonna, ja vasta kun kasvit ovat juurtuneet seuraavana kesänä, lasketaan vesi kosteikkoon. Näin maan pinta ei lähde eroisoimaan veden mukaan, vaan juurtuneet kasvit pitävät sen hyvin paikallaan.

Tapio Koistinaho sanoo, että pääosin kohteet joissa vedenlaadun paranemistavoitetta on myöhästetty yli vuoden 2027, ovat sivujokia, mutta Kalajoen pääuoman pitäisi parantua ajallaan.

Valtuutetaan sihteeri Nita Tuomi siistimään ja tekemään lausunto järjestelmään.

3. Kuntakohtaiset vesiensuojelun toimintaohjelmat

Puheenjohtaja Tapio Koistinaho esitteli asian. Toimintaohjelmien periaate on lähtöisin alun perin Etelä-Suomesta, mutta pyritään soveltamaan alueelle kuntakohtaisesti. Sihteeri Nita Tuomi esitteli Ylivieskan alustavan toimintaohjelman, ja kertoi, että toivoisi painopisteitä ja mahdollisia kohteita kuntien puolesta, että saadaan sellaiset kohteet, jotka kuntia kiinnostaa. Sovittiin, että sihteeri Tuomi ottaa yhteyttä ryhmässä olevien kuntien edustajiin, ja lähdetään siltä pohjalta miettimään kuntakohtaisesti yhdessä toimintaohjelman sisältöä. Toimintaohjelmat on tarkoitus saada tehtyä hankeajan puitteissa, eli vuoden loppuun mennessä, joten yhteydenotot ovat jo heti alkukesästä.

Jukka Tuohino muistutti, että rahoitusta myönnetään vain vesienhoitosuunnitelman mukaisille ja vaikuttavuudeltaan tarpeeksi suurille hankkeille.

4. Kalajokilaakson hankelistan päivittäminen

Lista käyty läpi sihteeri Tuomen vetämänä ja päivitetty. Hankelistauksesta on tarkoitus luopua, kunhan kuntakohtaiset vesiensuojelun toimintaohjelmat saadaan käyttöön.

5. Vakaasti Peräsimessä -hankkeen toimenpiteet

5.1. Vesien hallinta maa- ja metsätaloudessa: Luonnonmukaisen peruskuivatuksen suunnittelu
Sihteeri Tuomi esitteli asian: Hankesuunnitelmassa on kirjattuna, että hankeajalla tehdään yksi luonnonmukaisen peruskuivatuksen suunnitelma alueelle. Risto Jokela kysyi, että mitä luonnonmukainen peruskuivatus tarkoittaa, sihteeri Tuomi vastasi: Kaksitasouomat, kosteikot, mutkittelevat joet ja vesien viivyttäminen. Suoria kohde-ehdotuksia ei esitetty, mutta Eero Hakala esitti, että Anu Ainasoja Keski-Pohjanmaan ELY-keskukselta voisi tietää mahdollisia kohteita.

5.2. Kosteikko- ja vesienhoitosuunnittelu

Sihteeri Tuomi esitteli asian: Hankesuunnitelmassa on kirjattuna, että hankeajalla toteutetaan 3-5 kosteikkoa alueelle. Puheenjohtaja Koistinahon mukaan vaikuttaisi, että valmiita kosteikkoja hankkeessa ei ole, eikä työn allakaan nyt mitään. Kysellään kuntakohtaisesti tarkemmin toimintaohjelmien teon yhteydessä, ja myös muilta postituslistalaisilta. Pyritään saamaan syksyllä työn alle useampi kosteikko.

6. Muut asiat

Jukka Tuohino sanoi, että jos halutaan selkeämpiä vastauksia kuormitusasioihin niin ELY-keskukselta Rintalan Jaana olisi hyvä kutsua mukaan kokoukseen.

Pohjois-Pohjanmaan vesienhoidon ja merenhoidon yhteistyöryhmän kokous on maanantaina 14.6. klo 12 Teamsissa. Siellä käydään läpi kuntakohtaisia palautteita, joten läsnäolo on toivottavaa.

7. Seuraava kokous

Puheenjohtaja ehdotti syyskuuta. Paikkaehdotuksia ei tullut, mutta perehdytään edellisiin kokouspaikkoihin, ja katsotaan niiden pohjalta seuraava kohde. Toivotaan, että saadaan myös vesienhoidollisen hankkeen esittely kokouksen yhteyteen.

8. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja Koistinaho päätti kokouksen kello 11:26

Nita Tuomi

sihteeri

Ylivieskan kaupunki

puh. 040 182 8781, nita.tuomi@ylivieska.fi